

Dobre praktyki w turystyce

Zrównoważony rozwój turystyki

Miejsca noclegowe

Lokalna gospodarka

Odpowiedzialność społeczna

Finansowane przez
Unię Europejską

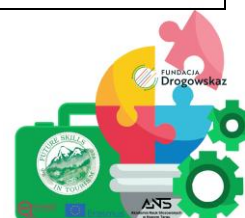

TURYSTYKA ZRÓWNOWAŻONA- PRZYKŁADY DOBRZYCH PRAKTYK

NAZWA PRAKTYKI	Green Velo – promowanie turystyki rowerowej jako impuls dla zrównoważonego rozwoju regionalnego
KRAJ WDROŻENIA	POLSKA
OBSZAR TEMATYCZNY (ESG / dostępność / produkt)	ESG – Środowisko (E). Turystyka rowerowa ogranicza emisję CO ₂ , zmniejsza zatłoczenie drogowe i negatywny wpływ transportu na środowisko naturalne.
OPIS PRAKTYKI	<p>NA CZYM POLEGA PRAKTYKA:</p> <p>Praktyka polega na promowaniu turystyki rowerowej jako niskoemisyjnej formy podróżowania oraz narzędzia aktywizacji gospodarczej i społecznej regionów. Jej flagowym przykładem jest Szlak Green Velo – najdłuższy szlak rowerowy w Polsce o długości blisko 1900 km, przebiegający przez pięć województw Polski Wschodniej: warmińsko-mazurskie, podlaskie, lubelskie, podkarpackie i świętokrzyskie.</p> <p>W JAKIM CELU PRAKTYKA ZOSTAŁA WDROŻONA?</p> <p>Inicjatorem projektu były samorządy pięciu województw, realizujące wspólny projekt pod nazwą „Trasy Rowerowe w Polsce Wschodniej”, finansowany ze środków unijnych w ramach Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej. Głównym celem było:</p> <ul style="list-style-type: none"> ożywienie społeczno-gospodarcze słabiej rozwiniętych regionów, rozwój turystyki niskoemisyjnej i ekologicznej, promocja lokalnego dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego. <p>JAKIE DZIAŁANIA PODJĘTO:</p> <ul style="list-style-type: none"> Zbudowano i oznakowano 1900 km tras rowerowych, w tym 580 km nowej infrastruktury (drogi rowerowe, ciągi pieszo-rowerowe). Utworzono 230 Miejsc Obsługi Rowerzystów (tzw. MOR-y) z wiatami, stojakami, tablicami informacyjnymi i punktami serwisowymi. Opracowano i uruchomiono portal internetowy oraz aplikację mobilną Green Velo z mapami, planowaniem tras i bazą obiektów noclegowych. Wprowadzono system rekomendacji MPR – Miejsc Przyjaznych Rowerzystom, obejmujący obiekty usługowe spełniające określone standardy. Przeprowadzono szeroko zakrojoną kampanię promocyjną (telewizja, internet, outdoor, materiały drukowane), promującą zdrowy, aktywny styl życia i poznawanie Polski Wschodniej. Zrealizowano programy edukacyjne i wydarzenia lokalne zachęcające do turystyki rowerowej.

Finansowane przez
Unię Europejską

	<p>JAKIE OSIĄGNIĘTO REZULTATY/ PRODUKTY:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Wzrost liczby turystów w regionach Polski Wschodniej – według badań ewaluacyjnych projekt przyniósł ponad 30% wzrost ruchu turystycznego w niektórych powiatach. ▪ Powstanie i rozwój lokalnych usług – w ciągu 3 lat po uruchomieniu szlaku: <ul style="list-style-type: none"> • powstało ponad 300 nowych obiektów noclegowych i gastronomicznych, • uruchomiono dziesiątki wypożyczalni rowerów i punktów serwisowych. ▪ Szlak Green Velo uzyskał rozpoznawalność ogólnopolską – ponad 60% respondentów w badaniu Polskiej Organizacji Turystycznej zna markę Green Velo. ▪ Rozwój lokalnych inicjatyw – samorzady, NGO i przedsiębiorcy tworzą wspólne projekty wokół szlaku (np. festyny, rajdy, warsztaty edukacyjne). ▪ Pozytywny wpływ na środowisko: zmniejszenie ruchu samochodowego w obszarach chronionych, promocja transportu rowerowego i niskoemisyjnych form podróżowania. ▪ Green Velo przyczyniło się do aktywizacji regionów o niskim poziomie uprzemysłowienia, wzmacniając turystykę opartą na dziedzictwie i krajobrazie.
<p>POWIĄZANIE DOBREJ PRAKTYKI Z CERTYFIKACJĄ</p> <p>Czy praktyka była związana z certyfikacją (np. krajową, branżową, międzynarodową)? Jakie kompetencje były wymagane? Jakie były efekty certyfikacji?</p>	<p>POWIĄZANIE DOBREJ PRAKTYKI Z CERTYFIKACJĄ</p> <p>Ważnym elementem jakościowym projektu była dobrowolna certyfikacja usług w ramach systemu „Miejsca Przyjazne Rowerzystom” (MPR). Certyfikat ten przyznawany jest przez operatora Green Velo obiektom, które spełniają konkretne kryteria przyjazne rowerzystom.</p> <p>ZAKRES CERTYFIKACJI:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ bezpieczne przechowywanie rowerów, ▪ dostęp do narzędzi serwisowych, ▪ możliwość zakupu wody i prowiantu, ▪ elastyczne godziny działania, ▪ przyjazna obsługa i informacje turystyczne. <p>EFEKTY CERTYFIKACJI:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Do 2024 r. ponad 600 obiektów wzdłuż szlaku uzyskało status MPR, co znacząco podniosło jakość oferty i zaufanie turystów. ▪ Certyfikacja przyczyniła się do profesjonalizacji usług, zwiększenia kompetencji pracowników oraz wzrostu liczby powracających turystów. ▪ Program MPR był impulsem do modernizacji infrastruktury w wielu lokalnych obiektach (pensjonaty, restauracje, muzea).

Finansowane przez Unię Europejską

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Powstały lokalne sieci MPR-ów, które wspólnie promują swoje oferty i organizują wydarzenia. <p>DLACZEGO WARTO PRZENIEŚĆ PRAKTYKĘ NA INNE RYNKI?</p> <p>Model Green Velo jest przykładem dobrze zaplanowanej, skalowalnej praktyki, którą można z powodzeniem wdrożyć w innych regionach – zarówno w Polsce, jak i za granicą – tam, gdzie istnieje potencjał przyrodniczy, krajobrazowy oraz potrzeba rozwoju turystyki zrównoważonej.</p> <p>Potencjalne obszary wdrożenia:</p> <p>W Polsce:</p> <p>Ziemia Lubuska i Dolny Śląsk – bogata sieć lasów, szlaków i małych miasteczek, sprzyjających turystyce rowerowej.</p> <p>Pojezierze Pomorskie i Mazurskie – idealne do rozwoju szlaków rowerowo-kajakowych i promocji slow travel.</p> <p>Wielkopolska i Kujawy – regiony o płaskim ukształtowaniu terenu i gęstej sieci lokalnych dróg.</p> <p>W Europie:</p> <p>Czechy (Morawy, Szumawa) – rozwinięta kultura rowerowa, ale duży potencjał dalszej integracji usług z certyfikacją.</p> <p>Ukraina Zachodnia (Karpaty, Podole) – regiony z piękną przyrodą, wciąż niedostatecznie rozwiniętą infrastrukturą rowerową.</p> <p>Chorwacja (Istria, Dalmacja kontynentalna) – poza sezonem idealne do promocji turystyki rowerowej.</p> <p>Bałkany (Czarnogóra, Albania) – wzrastające zainteresowanie turystyką aktywną i przyjazną środowisku.</p> <p>Hiszpania (Andaluzja, Katalonia) i Portugalia (Alentejo) – rozwój alternatywnej turystyki poza dużymi ośrodkami.</p> <p>źródło: Miejsca - Szlak Green Velo</p>
ŹRÓDŁO DOBREJ PRAKTYKI	Strona www.: https://greenvelo.pl/

Finansowane przez
Unię Europejską

NAZWA PRAKTYKI	AGROTURYSTKA JAKO ROZWÓJ LOKALNEJ SPOŁECZNOŚCI I BUDOWANIE ŚWIADOMOŚCI EKOLOGICZNEJ
KRAJ WDROŻENIA	POLSKA
OBSZAR TEMATYCZNY (ESG / dostępność / produkt)	Produkt / ESG – Środowisko (E)
OPIS PRAKTYKI	<p>NA CZYM POLEGA PRAKTYKA: Praktyka polega na zrównoważonym rozwoju agroturystyki na terenie Beskidu Niskiego, ze szczególnym uwzględnieniem miejscowości Ropki i Hańczowa. Lokalni mieszkańcy, przy wsparciu organizacji pozarządowych oraz instytucji samorządowych, stworzyli spójną ofertę agroturystyczną, która integruje:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ekologiczną produkcję żywności (certyfikowane gospodarstwa ekologiczne), ▪ bazę noclegową opartą na tradycyjnej, drewnianej architekturze, ▪ warsztaty rękodzielnicze i kulinarne oparte na lokalnych tradycjach, ▪ ścieżki edukacyjne promujące bioróżnorodność i dziedzictwo kulturowe regionu. <p>W JAKIM CELU PRAKTYKA ZOSTAŁA WDROŻONA? Inicjatywa została zapoczątkowana przez mieszkańców regionu wspieranych przez Polską Federację Turystyki Wiejskiej „Gospodarstwa Gościnne” oraz lokalne grupy działania. Głównym celem było przeciwdziałanie depopulacji i marginalizacji regionu poprzez tworzenie miejsc pracy oraz promocję lokalnych tradycji i działań przyjaznych środowisku.</p> <p>JAKIE DZIAŁANIA PODJĘTO:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Zorganizowano cykl szkoleń (łącznie ponad 20 warsztatów) z zakresu prowadzenia gospodarstw agroturystycznych, marketingu i eko-certyfikacji. ▪ 12 gospodarstw uzyskało certyfikaty rolnictwa ekologicznego. ▪ Przeprowadzono inwestycje w infrastrukturę: odnowiono 7 budynków mieszkalnych i 3 stodoły zaadaptowano na cele turystyczne. ▪ Stworzono wspólną platformę promocyjną online prezentującą ofertę agroturystyki w regionie (średni wzrost liczby odwiedzin o 40% r/r). ▪ Utworzono dwa nowe szlaki tematyczne: „Szlak Smaku Łemkowskiego” oraz „Ścieżka Bioróżnorodności Karpackiej”.

Finansowane przez
Unię Europejską

- Nawiązano współpracę z lokalnymi szkołami i organizacjami ekologicznymi w celu prowadzenia programów edukacyjnych dla dzieci i młodzieży.

JAKIE OSIĄGNIĘTE REZULTATY/ EFEKTY:

- Średni wzrost dochodu gospodarstw agroturystycznych w regionie o 25% w ciągu 3 lat.
- Zatrzymanie negatywnego trendu migracyjnego – wzrost liczby aktywnych mieszkańców w wieku produkcyjnym o 8% (dane z gminy Uście Gorlickie).
- Wzrost liczby turystów odwiedzających region o 35% (dane z lokalnych punktów informacji turystycznej, lata 2021–2024).
- Ponad 1000 uczestników warsztatów ekologicznych i rękodzielniczych rocznie.
- Rozwój świadomości ekologicznej wśród gości i mieszkańców – 85% uczestników szkoleń zadeklarowało zmianę nawyków na bardziej prośrodowiskowe (wg ankiet ewaluacyjnych).
- Zwiększenie bioróżnorodności – przywrócenie tradycyjnych odmian roślin i zwierząt gospodarskich (np. owca cakiel podhalański, kapusta łemkowska).

DLACZEGO WARTO PRZENIEŚĆ PRAKTYKĘ NA INNE RYNKI?

Opracowany model praktyki jest skalowalny i możliwy do wdrożenia w różnych regionach wiejskich – zarówno w Polsce, jak i w innych krajach o podobnym potencjale przyrodniczym i kulturowym. Praktyka łączy w sobie korzyści ekonomiczne, społeczne i środowiskowe, promując zrównoważony rozwój obszarów wiejskich. Może stanowić inspirację dla firm turystycznych, samorządów i organizacji NGO działających w obszarze ekoturystyki, edukacji ekologicznej czy rewitalizacji wsi. Kluczowe czynniki sukcesu to: lokalne zaangażowanie, sieciowanie podmiotów i kompleksowa oferta łącząca naturę, kulturę i edukację.

Potencjalne obszary do wdrożenia praktyki obejmują m.in.:

W Polsce:

Bieszczady – region o unikalnej przyrodzie, silnym dziedzictwie kulturowym i rosnącym zainteresowaniu turystyką slow.

Suwalszczyzna – zróżnicowane krajobrazy i tradycje pogranicza, idealne do tworzenia ofert łączących kulturę i ekologię.

Roztocze i Lubelszczyzna – niski stopień urbanizacji, bogactwo tradycji wiejskich i lokalnych produktów.

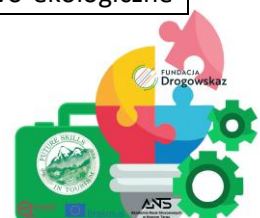
Kaszuby – rozwinięta baza turystyczna, a jednocześnie potencjał do

Finansowane przez
Unię Europejską

	<p>rozwoju bardziej zrównoważonych form turystyki.</p> <p>W Europie:</p> <p>Rumunia (region Maramureș czy Bukowina) – bogata kultura ludowa, tradycyjne rolnictwo i krajobrazy Karpat Wschodnich.</p> <p>Bułgaria (Rodopy) – przyrodnicze i etnograficzne bogactwo, rozwijająca się scena agroturystyki i rękodzieła.</p> <p>Słowacja (Górny Spisz, Gemer) – obszary górskie z potencjałem turystyki kulturowej i przyrodniczej.</p> <p>Litwa i Łotwa (regiony Żmudzi, Łatgalii) – tradycyjne rolnictwo, zachowane zwyczaje ludowe i niedoinwestowane obszary wiejskie.</p> <p>Portugalia (region Trás-os-Montes) czy Hiszpania (Galicja) – tereny oddalone od głównych szlaków turystycznych, z silną tożsamością lokalną i potencjałem do rozwoju niszowej turystyki wiejskiej.</p> <p>Dzięki elastycznemu charakterowi praktyki i możliwościom dostosowania do lokalnych warunków, model może być adaptowany także poza Europą – w regionach górskich Ameryki Południowej, Kaukazu czy Azji Centralnej, gdzie lokalne społeczności dysponują bogatym dziedzictwem kulturowym, ale zmagają się z wyzwaniami związanymi z marginalizacją i degradacją środowiska.</p>
<p>POWIĄZANIE DOBREJ PRAKTYKI Z CERTYFIKACJĄ</p>	<p>POWIĄZANIE DOBREJ PRAKTYKI Z CERTYFIKACJĄ</p> <p>Praktyka była ściśle powiązana z procesem certyfikacji agroturystycznej, który stanowił ważny etap podnoszenia jakości oferowanych usług i profesjonalizacji działań gospodarstw. Kluczową rolę odegrał tu certyfikat „Gospodarstwo Gościnne”, wydawany przez Krajową Federację Turystyki Wiejskiej lub regionalne organizacje certyfikujące.</p> <p>ZAKRES CERTYFIKACJI:</p> <p>Certyfikat ten ma charakter branżowy i potwierdza spełnienie określonych standardów w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ jakości infrastruktury noclegowej, ▪ estetyki i utrzymania obiektu, ▪ bezpieczeństwa gości, ▪ oferty edukacyjnej i rekreacyjnej, ▪ dbałości o środowisko naturalne i lokalne dziedzictwo. <p>W przypadku gospodarstw ekologicznych dodatkowym elementem była współpraca z jednostkami certyfikującymi rolnictwo ekologiczne</p>

(np. AGRO BIO TEST, Ekogwarancja PTRE).

Wymagane kompetencje:

Aby uzyskać certyfikację, gospodarze musieli nabyć lub potwierdzić kompetencje w następujących obszarach:

- prowadzenie działalności turystycznej zgodnie z przepisami prawa i zasadami zrównoważonego rozwoju,
- obsługa klienta i komunikacja z gościem (także w językach obcych),
- podstawy marketingu i promocji (m.in. tworzenie oferty, sprzedaż online),
- organizacja warsztatów, wydarzeń edukacyjnych i działań animacyjnych,
- wiedza ekologiczna – od kompostowania, przez energooszczędność, po promowanie lokalnych produktów.

W tym celu zorganizowano cykl szkoleń (łącznie 120 godzin warsztatów), a gospodarze mogli korzystać z doradztwa indywidualnego oraz materiałów edukacyjnych.

EFEKTY CERTYFIKACJI:

- 12 gospodarstw uzyskało certyfikat „Gospodarstwo Gościnne” w ciągu pierwszych dwóch lat realizacji projektu.
- Uczestnictwo w certyfikacji wpłynęło na podniesienie jakości usług – wprowadzono np. ekologiczne systemy ogrzewania, systemy segregacji odpadów, naturalne kosmetyki w łazienkach, lokalne menu.
- Gospodarstwa zostały włączone do ogólnopolskiej bazy turystyki wiejskiej (witryn federacji), co przełożyło się na wzrost liczby rezerwacji średnio o 20–30%.
- Certyfikacja zwiększyła wiarygodność ofert w oczach turystów z zagranicy, zwłaszcza tych zainteresowanych ekoturystyką i slow travel.
- W efekcie procesu wzrosło również zaangażowanie gospodarzy w działania edukacyjne i społeczne – częściej podejmowali oni współpracę z lokalnymi szkołami, organizacjami pozarządowymi oraz innymi gospodarstwami w ramach klastrów i sieci turystyki wiejskiej.

Wnioski:

Certyfikacja nie tylko podnosi standard usług, ale także integruje społeczność wokół wspólnego celu – budowy rozpoznawalnej, jakościowej i zrównoważonej marki regionu. Proces ten jest doskonałym narzędziem wspierającym transfer wiedzy, rozwój kompetencji miękkich i twardych oraz trwałe powiązanie działań

Finansowane przez
Unię Europejską

	turystycznych z celami ochrony środowiska.
ŹRÓDŁO DOBREJ PRAKTYKI	Strona www: https://agroturystyka.pl/

Finansowane przez
Unię Europejską

NAZWA PRAKTYKI	Dolina Baryczy – model promocji lokalnych tradycji i produktów regionalnych poprzez turystykę
KRAJ WDROŻENIA	POLSKA
OBSZAR TEMATYCZNY	<p>S – Społeczna odpowiedzialność (wspieranie lokalnych społeczności, kultury i tradycji)</p> <p>E – Środowisko (związane z ochroną lokalnego dziedzictwa i zrównoważonym wykorzystaniem zasobów)</p>
OPIS PRAKTYKI	<p>NA CZYM POLEGA PRAKTYKA:</p> <p>Praktyka polega na integrowaniu turystyki z promocją lokalnego dziedzictwa kulinarnego, rzemieślniczego i przyrodniczego. Dolina Baryczy – jeden z największych w Europie kompleksów stawów rybnych i obszarów chronionych – została wykorzystana jako tło dla promocji autentycznych, lokalnych doświadczeń turystycznych.</p> <p>Turystyka została tu potraktowana nie jako cel sam w sobie, lecz jako narzędzie wspierające rozwój lokalnych społeczności i zachowanie tożsamości regionalnej.</p> <p>W JAKIM CELU PRAKTYKA ZOSTAŁA WDROŻONA?</p> <p>Inicjatorem działań była Lokalna Grupa Działania „Dolina Baryczy – Razem dla Rozwoju”, działająca we współpracy z samorządami, organizacjami pozarządowymi i lokalnymi producentami. Celem było:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ aktywizowanie społeczności lokalnych, ▪ zachowanie dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego, ▪ promocja zrównoważonej turystyki opartej na autentyczności, ▪ tworzenie dodatkowych źródeł dochodu dla mieszkańców wsi i małych miast regionu. <p>JAKIE DZIAŁANIA PODJĘTO:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Organizacja Festiwalu Karpia – corocznego wydarzenia kulinarnego promującego regionalne produkty, tradycyjne potrawy i kuchnię opartą na rybach słodkowodnych. ▪ Tworzenie i promocja ścieżek tematycznych – m.in. Szlaku Karpia, Szlaku Rzemiosła i Szlaku Smaków Doliny Baryczy, łączących atrakcje przyrodnicze z lokalnymi punktami gastronomicznymi i warsztatami. ▪ Organizacja warsztatów i wydarzeń edukacyjnych – z zakresu tradycyjnego rękodzieła (np. garncarstwo, haft, plecionkarstwo) oraz edukacji ekologicznej. ▪ Stworzenie systemu promocji i wspólnej marki „Dolina Baryczy Poleca”, obejmującej produkty lokalne, usługi i wydarzenia.

Finansowane przez
Unię Europejską

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Uruchomienie platformy online z mapami, kalendarzem wydarzeń, ofertą gospodarstw i certyfikowanych producentów. ▪ Promocja regionu w mediach i na targach turystycznych, również za granicą. <p>JAKIE OSIĄGNIĘTO REZULTATY/ PRODUKTY:</p> <p>Powstanie i rozwój nowych lokalnych firm – restauracji, gospodarstw agroturystycznych, manufaktur i sklepów z produktami regionalnymi.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Wzrost liczby turystów odwiedzających region o ponad 40% w ciągu 5 lat. ▪ Wzrost sprzedaży produktów lokalnych – wielu producentów zwiększyło swoje dochody dzięki turystom kupującym bezpośrednio u źródła. ▪ Wzrost świadomości ekologicznej – zarówno wśród mieszkańców, jak i odwiedzających; promowanie zrównoważonego rybactwa i ochrony bioróżnorodności. ▪ Zintegrowanie działań edukacyjnych, społecznych i gospodarczych wokół marki regionalnej. ▪ Wzrost zaangażowania lokalnych społeczności – wielu mieszkańców włączyło się aktywnie w działania jako przewodnicy, instruktorzy, organizatorzy wydarzeń.
<p>POWIĄZANIE DOBREJ PRAKTYKI Z CERTYFIKACJĄ</p>	<p>POWIĄZANIE DOBREJ PRAKTYKI Z CERTYFIKACJĄ</p> <p>Ważnym elementem rozwoju praktyki było stworzenie i wdrożenie lokalnego systemu certyfikacji „Dolina Baryczy Poleca” – oznaczenia przyznawanego produktom, usługom i inicjatywom zgodnym z ideą zrównoważonego rozwoju i wysokiej jakości.</p> <p>ZAKRES CERTYFIKACJI:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ pochodzenie produktów (lokalne surowce, tradycyjne metody produkcji), ▪ jakość usług turystycznych i gastronomicznych, ▪ działania na rzecz środowiska (np. niska emisja, gospodarka wodna, brak plastiku), ▪ spójność z tożsamością regionu. <p>EFEKTY CERTYFIKACJI:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ponad 200 certyfikowanych podmiotów – w tym restauracje, gospodarstwa, rzemieślnicy i organizatorzy wydarzeń. ▪ Wzrost rozpoznawalności marki regionalnej i zaufania do niej wśród turystów i mieszkańców.

Finansowane przez
Unię Europejską

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Certyfikacja wpłynęła na podniesienie standardów obsługi i jakości produktów, a także na wzrost kompetencji przedsiębiorców (szkolenia z marketingu, ekologii, standardów jakości). ▪ Utworzenie wspólnego katalogu i materiałów promocyjnych dla wszystkich certyfikowanych podmiotów. ▪ Wzmocnienie lokalnej tożsamości i integracja środowisk producentów, usługodawców i edukatorów. <p>DLACZEGO WARTO PRZENIEŚĆ PRAKTYKĘ NA INNE RYNKI?</p> <p>Model ten można z powodzeniem wdrożyć w innych regionach wiejskich i podmiejskich – zarówno w Polsce, jak i w krajach o podobnym potencjale kulturowym i przyrodniczym. Praktyka łączy promocję dziedzictwa z realnym wsparciem lokalnych społeczności, odpowiadając na rosnące zapotrzebowanie rynku turystycznego na autentyczne, lokalne doświadczenia i produkty z wartością społeczną i środowiskową.</p> <p>Potencjalne obszary wdrożenia:</p> <p>W Polsce:</p> <p>Pogórze Przemyskie, Podlasie, Mazowsze północne – regiony z bogatym dziedzictwem kulinarnym i rzemieślniczym, o niedostatecznie rozwiniętej ofercie turystyki jakościowej.</p> <p>Kociewie, Opolszczyzna, Ziemia Sandomierska – duży potencjał promocji produktów lokalnych i kultury ludowej.</p> <p>W Europie:</p> <p>Francja (region Owernia, Burgundia) – zorientowane na lokalność, ale z potencjałem do integracji edukacyjno-turystycznej.</p> <p>Węgry (region Tokaj, Órség) – dziedzictwo kulinarne, tradycje rzemieślnicze, mała skala i autentyczność.</p> <p>Grecja (Peloponez, Tesalia) – promocja małych producentów oliwy, sera, wina w modelu slow tourism.</p> <p>Litwa i Estonia (regiony przyrodniczo-kulturowe) – rozwój lokalnych marek regionalnych z komponentem edukacyjnym.</p> <p>Strona www: https://dnikarpia.barycz.pl/</p>
ŹRÓDŁO DOBREJ PRAKTYKI	

Finansowane przez
Unię Europejską

NAZWA PRAKTYKI	Zachowanie dziedzictwa kulturowego poprzez rozwój turystyki historycznej – przykład Szlaku Orlich Gniazd
KRAJ WDROŻENIA	POLSKA
OBSZAR TEMATYCZNY	ESG – Społeczna odpowiedzialność (S)
OPIS PRAKTYKI	<p>NA CZYM POLEGA PRAKTYKA: Praktyka polega na ochronie i promocji dziedzictwa kulturowego poprzez rozwój turystyki historycznej. Dobrą ilustracją tej idei jest Szlak Orlich Gniazd – jeden z najstarszych i najbardziej rozpoznawalnych szlaków w Polsce, łączący średniowieczne zamki i ruiny na terenie Jury Krakowsko-Częstochowskiej. Celem jest ocalenie obiektów historycznych przed degradacją oraz nadanie im nowych funkcji turystycznych, edukacyjnych i kulturowych, co jednocześnie stymuluje rozwój lokalnych społeczności.</p> <p>W JAKIM CELU PRAKTYKA ZOSTAŁA WDROŻONA? Inicjatywa została zrealizowana przez lokalne samorzady województw śląskiego i małopolskiego we współpracy z organizacjami turystycznymi, instytucjami kultury, Polską Organizacją Turystyczną oraz konserwatorami zabytków. Motywacją było:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ratowanie niszczących zabytków, ▪ podniesienie atrakcyjności regionu, ▪ rozwój turystyki kulturowej, ▪ budowanie lokalnej tożsamości i edukacja historyczna. <p>JAKIE DZIAŁANIA PODJĘTO:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Rewitalizacja obiektów historycznych, w tym zamków w Ogrodzieńcu, Bobolicach, Mirowie, Olsztynie i Rabsztynie. ▪ Utworzenie ponad 160 km tras pieszych i rowerowych, integrujących zabytki z atrakcjami krajoznawczymi. ▪ Stworzenie infrastruktury turystycznej: tablic informacyjnych, punktów widokowych, tras dydaktycznych. ▪ Opracowanie i wdrożenie mobilnych aplikacji edukacyjnych i przewodników online. ▪ Organizacja cyklicznych wydarzeń historycznych – rekonstrukcji, jarmarków i turniejów rycerskich. ▪ Rozwój lokalnej oferty gastronomicznej i noclegowej, promocja rzemiosła i rękodzieła. ▪ Współpraca ze szkołami i lokalnymi grupami w ramach programów edukacyjnych i wolontariatu. <p>JAKIE OSIĄGNIĘTO REZULTATY / PRODUKTY:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Wzrost liczby turystów odwiedzających region o ponad 50% w ciągu pięciu lat. ▪ Zrewitalizowano i zabezpieczono ponad 10 obiektów historycznych, przywracając im funkcje użytkowe (muzea, punkty informacji, galerie, sceny wydarzeń). ▪ Powstanie nowych miejsc pracy w sektorze turystyki i usług (m.in. przewodnictwo, gastronomia, animacja kultury).

Finansowane przez
Unię Europejską

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wzrost zaangażowania społecznego – mieszkańcy aktywnie włączyli się w promocję dziedzictwa jako wolontariusze, organizatorzy i przewodnicy. ▪ Podniesienie poziomu wiedzy historycznej i świadomości kulturowej w regionie – m.in. przez interaktywne formy edukacji. ▪ Szlak Orlich Gniazd zyskał status jednego z flagowych produktów turystyki kulturowej w Polsce.
<p style="text-align: center;">POWIĄZANIE DOBREJ PRAKTYKI Z CERTYFIKACJĄ</p>	<p>POWIĄZANIE DOBREJ PRAKTYKI Z CERTYFIKACJĄ</p> <p>Praktyka była powiązana z krajowym systemem certyfikacji produktów turystycznych prowadzonym przez Polską Organizację Turystyczną (POT).</p> <p>ZAKRES CERTYFIKACJI: Szlak Orlich Gniazd uzyskał:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Certyfikat POT „Najlepszy Produkt Turystyczny”, ▪ nominację do Złotego Certyfikatu POT, przyznawanego najbardziej wartościowym i unikalnym inicjatywom turystycznym w Polsce. <p>Wymagane kompetencje i działania certyfikacyjne:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Zachowanie spójności narracyjnej i wizualnej szlaku (branding, oznakowanie). ▪ Wysoki poziom zarządzania produktem turystycznym – zarządzanie ruchem, konserwacja zabytków, współpraca międzysektorowa. ▪ Włączenie społeczności lokalnych i edukacji w działania projektowe. ▪ Innowacyjność i atrakcyjność oferty (np. aplikacje mobilne, wydarzenia immersyjne). ▪ Zrównoważony rozwój – ochrona dziedzictwa przy jednoczesnym zapewnieniu dostępności dla różnych grup. <p>EFEKTY CERTYFIKACJI:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Wzrost prestiżu szlaku, co przełożyło się na większe zainteresowanie turystów krajowych i zagranicznych. ▪ Zwiększenie szans na pozyskanie dodatkowych środków finansowych i partnerstw publiczno-prywatnych. ▪ Wzmocnienie pozycji szlaku jako narzędzia promocji regionalnej i edukacji obywatelskiej. ▪ Ujednolicenie standardów obsługi turystycznej oraz rozwój kompetencji kadr lokalnych organizacji. <p>DLACZEGO WARTO PRZENIEŚĆ PRAKTYKĘ NA INNE RYNKI?</p> <p>Model Szlaku Orlich Gniazd jest skalowalny i możliwy do wdrożenia w każdym regionie z bogatym dziedzictwem historycznym i krajobrazowym. Skutecznie łączy ochronę zabytków z budowaniem oferty turystycznej, edukacyjnej i gospodarczej, aktywizując społeczności i wzmacniając ich tożsamość.</p>

**Finansowane przez
Unię Europejską**

	<p>Potencjalne obszary wdrożenia:</p> <p>W Polsce:</p> <p>Szlak Piastowski (Wielkopolska, Kujawy) – rozwój edukacji historycznej i dostępności dla rodzin.</p> <p>Warmia i Mazury – adaptacja zamków krzyżackich i pruskich do potrzeb turystyki tematycznej.</p> <p>Ziemia Lubelska i Podkarpacie – renowacja fortyfikacji i obiektów sakralnych, promocja dziedzictwa wielokulturowego.</p> <p>W Europie:</p> <p>Czechy i Słowacja – wykorzystanie sieci zamków i ruin w regionach przygranicznych.</p> <p>Węgry (Dunaj, Tokaj) – szlaki kulturowe łączące dziedzictwo z enoturystyką.</p> <p>Ukraina Zachodnia – rewitalizacja twierdz i klasztorów w duchu turystyki edukacyjnej.</p> <p>Bałkany (Serbia, Rumunia) – szlaki historyczne jako narzędzie rozwoju lokalnych gospodarek i promocji tożsamości.</p> <p>Źródło: https://www.pot.gov.pl/pl/dzialalnosc/konkursy/najlepszy-produkt-turystyczny https://orlegniazda.pl/news/21956/szlak-orlich-gniazd-zdobyl-zloty-certyfikat chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgiclfefindmkaj/https://www.polska.travel/wp-content/uploads/2024/03/Certyfikaty_POT.pdf</p>
ŹRÓDŁO DOBREJ PRAKTYKI	Strona www: https://orlegniazda.pl/

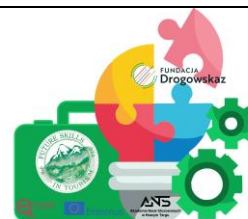
Finansowane przez
Unię Europejską

NAZWA PRAKTYKI	Turystyka neutralna klimatycznie – przykład regionu Vorarlberg, Austria
KRAJ WDROŻENIA	AUSTRIA
OBSZAR TEMATYCZNY	ESG – Środowisko (E).
OPIS PRAKTYKI	<p>NA CZYM POLEGA PRAKTYKA: Turystyka neutralna klimatycznie to podejście zakładające minimalizację emisji gazów cieplarnianych powstających na etapie podróży, pobytu i korzystania z atrakcji turystycznych, a następnie ich kompensację lub całkowite wyeliminowanie. W regionie Vorarlberg, położonym w zachodniej Austrii, praktyka ta została wdrożona kompleksowo – obejmuje transport, zakwaterowanie, gastronomię, planowanie przestrzenne oraz edukację turystów i mieszkańców. Kluczowym celem jest ochrona wrażliwego ekosystemu alpejskiego oraz budowanie rozpoznawalnej marki turystyki odpowiedzialnej klimatycznie.</p> <p>W JAKIM CELU PRAKTYKA ZOSTAŁA WDROŻONA? Inicjatywa została zainicjowana przez regionalne władze Vorarlbergu, we współpracy z Austria Tourism, organizacjami branżowymi, hotelarzami oraz organizacjami certyfikującymi. Praktyka opiera się na założeniu, że turystyka może funkcjonować w zgodzie z celami ochrony klimatu i przynieść korzyści gospodarcze bez obciążania środowiska.</p> <p>Główne cele wdrożenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ zmniejszenie śladu węglowego turystyki, ▪ rozwój „zielonych” usług i infrastruktury, ▪ przyciągnięcie nowej grupy świadomych ekologicznie turystów, ▪ umocnienie pozycji regionu jako lidera odpowiedzialnej turystyki. <p>JAKIE DZIAŁANIA PODJĘTO:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozwój transportu publicznego: turyści otrzymują bezpłatne bilety na komunikację regionalną w ramach pobytu (np. „Bregenzerwald Guest Card”). ▪ Promocja przyjazdu pociągiem i autokarem, zamiast transportu lotniczego i indywidualnego. ▪ Zielona architektura – nowe obiekty turystyczne i hotele budowane są z lokalnych, odnawialnych materiałów (np. drewno) zgodnie z zasadami energooszczędności (standardy Passivhaus). ▪ Energia odnawialna – hotele i obiekty turystyczne korzystają z zielonej energii (wodnej, solarnej, biomasowej). ▪ Wspieranie lokalnej, organicznej żywności – restauracje i gospodarstwa oferują dania bazujące na lokalnych produktach sezonowych, zmniejszając ślad transportowy. ▪ System monitoringu emisji CO₂ i programy kompensacyjne – np. inwestycje w zalesianie, projekty społeczne lub certyfikowane offsety węglowe.

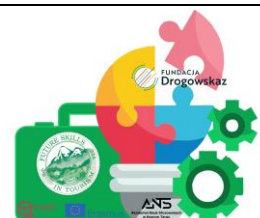
Finansowane przez
Unię Europejską

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Szkolenia dla przedsiębiorców turystycznych w zakresie zrównoważonego zarządzania, ekomarketingu i certyfikacji. ▪ Edukacja turystów – kampanie informacyjne, oznakowanie ekologicznych tras i obiektów, aplikacje z poradami klimatycznymi. <p>JAKIE OSIĄGNIĘTO REZULTATY/EFEKTY?</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Wzrost liczby turystów wybierających transport publiczny – w niektórych rejonach sięga ponad 60%. ▪ Ponad 300 obiektów turystycznych działa w oparciu o zasady neutralności klimatycznej. ▪ Spadek średniego śladu węglowego podróży o 15–20% w ciągu 5 lat. ▪ Vorarlberg stał się liderem klimatycznej turystyki alpejskiej – rozpoznawalnym także poza granicami Austrii. ▪ Region jest uznawany za wzorcowy przez GSTC (Global Sustainable Tourism Council) i promowany przez europejskie sieci turystyki zrównoważonej (np. Alpine Pearls). ▪ Zwiększone zaufanie do marki regionalnej i wyraźna przewaga konkurencyjna na tle regionów turystyki masowej.
<p>POWIĄZANIE DOBREJ PRAKTYKI Z CERTYFIKACJĄ</p>	<p>POWIĄZANIE DOBREJ PRAKTYKI Z CERTYFIKACJĄ</p> <p>Praktyka jest ściśle powiązana z systemami certyfikacji ekologicznej na poziomie krajowym i międzynarodowym. Region Vorarlberg wykorzystuje m.in.: GSTC – Global Sustainable Tourism Council Międzynarodowy standard w zakresie turystyki zrównoważonej. Obiekty i regiony spełniające te normy muszą wykazać się:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ odpowiedzialnym zarządzaniem środowiskiem i zasobami, ▪ zaangażowaniem społeczności lokalnych, ▪ dbałością o kulturę, dziedzictwo i krajobraz, ▪ kontrolą i minimalizacją emisji oraz odpadów. <p>Austriacki Ecolabel (Österreichisches Umweltzeichen). Certyfikat dla obiektów turystycznych spełniających wysokie standardy środowiskowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • energooszczędność, • ograniczenie zużycia wody, • wykorzystanie lokalnych produktów i materiałów, • edukacja gości w zakresie ochrony klimatu. <p>EU Ecolabel oraz certyfikaty regionalne Uzupełniają działania lokalne i promują turystykę przyjazną środowisku na poziomie unijnym.</p> <p>Efekty certyfikacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Podniesienie standardów ekologicznych branży turystycznej w regionie. ▪ Wzrost kompetencji przedsiębiorców i personelu (szkolenia, warsztaty, dostęp do doradztwa).

**Finansowane przez
Unię Europejską**

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Promocja certyfikowanych obiektów w oficjalnych kanałach Austria Tourism i europejskich bazach „eco-friendly destinations”. ▪ Certyfikacja jako element przewagi rynkowej – certyfikowane hotele są preferowane przez coraz większą grupę turystów świadomych klimatycznie. <p>DLACZEGO WARTO PRZENIEŚĆ PRAKTYKĘ NA INNE RYNKI?</p> <p>Model turystyki neutralnej klimatycznie wdrożony w Vorarlbergu może być łatwo adaptowany do innych regionów – zarówno górskich, jak i miejskich czy nadmorskich – wszędzie tam, gdzie dąży się do zmniejszenia presji turystycznej na środowisko.</p> <p>Potencjalne obszary wdrożenia:</p> <p>W Europie:</p> <p>Szwajcaria (regiony alpejskie) – rozwój połączeń kolejowych i ekoturystyki.</p> <p>Skandynawia (Norwegia, Szwecja) – rozwój regionów wiejskich z wykorzystaniem OZE i lokalnej żywności.</p> <p>Włochy (Dolomity) – ograniczenie ruchu samochodowego i promocja zielonych hoteli.</p> <p>Francja (Alpy, Pireneje) – wsparcie dla transformacji regionów narciarskich w stronę turystyki niskoemisyjnej.</p> <p>W Polsce:</p> <p>Podhale, Beskidy, Sudety – ograniczenie turystyki samochodowej, wsparcie dla zielonych pensjonatów.</p> <p>Mazury i Pomorze – promocja ekoturystyki wodnej i wspieranie lokalnych ekoinicjatyw.</p> <p>Kotlina Kłodzka i Dolny Śląsk – dobre połączenia kolejowe, gotowość do wdrażania modelu kompensacji śladu węglowego.</p>
<p>ŹRÓDŁO DOBREJ PRAKTYKI</p>	<p>Holidays in Vorarlberg, Austria – Official Travel Guide https://www.vorarlberg.travel</p>

Finansowane przez
Unię Europejską

NAZWA PRAKTYKI	Promowanie turystyki społecznej i inkluzywnej – przykład sieci Village Vacances we Francji
KRAJ WDROŻENIA	FRANCJA
OBSZAR TEMATYCZNY	ESG – S (Social), Dostępność
OPIS PRAKTYKI	<p>NA CZYM POLEGA PRAKTYKA: Praktyka polega na tworzeniu przystępnych cenowo ośrodków turystycznych, które umożliwiają osobom z mniejszymi dochodami, rodzinom, osobom z niepełnosprawnościami i seniorom korzystanie z pełnowartościowego wypoczynku. Village Vacances to sieć ponad 100 ośrodków wypoczynkowych we Francji, tworzona i zarządzana przez organizacje non-profit, związki zawodowe, samorządy lokalne oraz fundacje społeczne. Jej celem jest nie tylko równość w dostępie do wypoczynku, ale także wspieranie integracji społecznej, edukacji obywatelskiej i działań proekologicznych.</p> <p>Inicjatywa została rozwinięta w latach 60. i 70. XX w. przez organizacje społeczne i instytucje publiczne, jako odpowiedź na nierówności w dostępie do wakacji i rekreacji. Współcześnie jest wspierana m.in. przez Narodową Agencję Bonów Wakacyjnych (ANCV) i związana z szerokim ruchem na rzecz turystyki społecznej we Francji.</p> <p>W JAKIM CELU PRAKTYKA ZOSTAŁA WDROŻONA?</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Zapewnienie równego dostępu do wypoczynku i rekreacji dla wszystkich grup społecznych. ▪ Promocja integracji międzypokoleniowej i międzykulturowej. ▪ Edukacja ekologiczna i promocja lokalnych zasobów. ▪ Rozwój zrównoważonej turystyki oraz wspieranie lokalnych społeczności. <p>JAKIE DZIAŁANIA PODJĘTO:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Stworzono sieć ośrodków wypoczynkowych oferujących dostępne finansowo pakiety pobytowe (często z dofinansowaniem publicznym lub związkowym). ▪ Wprowadzono programy animacyjne i warsztaty edukacyjne, np. o tematyce środowiskowej, zdrowotnej, międzykulturowej. ▪ Dostosowano obiekty do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, rodzin wielodzietnych i seniorów. ▪ Promowano lokalne produkty i usługi – kuchnia regionalna, lokalne rękodzieło, przewodnictwo. ▪ Współpracowano z placówkami edukacyjnymi i społecznymi, organizując kolonie, zielone szkoły i wakacje rodzinne. ▪ Wprowadzono zasady odpowiedzialności środowiskowej – recykling, ograniczanie zużycia wody i energii, działania na rzecz ochrony lokalnej przyrody.

Finansowane przez
Unię Europejską

	<ul style="list-style-type: none"> Rozwijano infrastrukturę bez barier i szkolono personel w zakresie in- kluzyjnej obsługi gości. <p>JAKIE OSIĄGNIĘTO PRODUKTY / EFEKTY:</p> <ul style="list-style-type: none"> Dzięki systemowi wsparcia (ANCV), rocznie z oferty korzysta ponad 4,8 milionów osób, w tym 267 000 osób zagrożonych wykluczeniem. Village Vacances przyczyniły się do zmniejszenia barier finansowych i społecznych w dostępie do wypoczynku. Ośrodki promują wspólnotowy model turystyki – zbliżający ludzi róż- nych pokoleń, kultur i środowisk. Wzrost lokalnych dochodów w miejscowościach goszczących ośrodki – wspieranie lokalnej gastronomii, rzemiosła i usług. Silny wpływ edukacyjny: uczestnicy wyjazdów nabywają kompetencje społeczne, ekologiczne i kulturowe, które przekładają się na aktyw- ność obywatelską po powrocie. Ugruntowanie marki Francji jako lidera turystyki inkluzywnej i społecz- nie odpowiedzialnej.
<p>POWIĄZANIE DOBREJ PRAKTYKI Z CERTYFIKACJĄ</p>	<p>POWIĄZANIE DOBREJ PRAKTYKI Z CERTYFIKACJĄ</p> <p>Praktyka ściśle współpracuje z Narodową Agencją Bonów Wakacyjnych (ANCV) – francuską instytucją publiczną, której celem jest promowanie równości w dostępie do wypoczynku.</p> <p>ZAKRES CERTYFIKACJI:</p> <p>Główne elementy certyfikacji i współpracy z ANCV:</p> <ul style="list-style-type: none"> System Chèque-Vacances – umożliwia współfinansowanie wyjazdów rekreacyjnych i edukacyjnych. Programy specjalne dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji mate- rialnej lub społecznej (np. seniorzy, osoby samotne, młodzież). Wymogi dotyczące jakości usług, dostępności, bezpieczeństwa i eduka- cyjnego charakteru wyjazdów. Wspieranie ośrodków, które realizują cele społeczne i środowiskowe, a nie tylko komercyjne. <p>EFEKTY CERTYFIKACJI:</p> <ul style="list-style-type: none"> Ponad 500 000 noclegów rocznie realizowanych dzięki wsparciu ANCV. Ujednoczenie standardów obsługi i tworzenie sieci profesjonalnych ośrodków inkluzyjnych.

Finansowane przez
Unię Europejską

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wzrost kompetencji kadry (m.in. poprzez szkolenia z zakresu dostępności, integracji społecznej, zrównoważonego zarządzania). ▪ Zwiększenie zaufania klientów i instytucji publicznych do modelu turystyki inkluzywnej jako trwałego rozwiązania. <p>DLACZEGO WARTO PRZENIEŚĆ PRAKTYKĘ NA INNE RYNKI?</p> <p>Model Village Vacances pokazuje, że turystyka może być narzędziem integracji społecznej i demokratyzacji dostępu do kultury i przyrody. W czasach rosnących nierówności społecznych i kosztów życia, takie inicjatywy są kluczowe dla zapewnienia sprawiedliwości społecznej i włączenia społecznego.</p> <p>Potencjalne obszary wdrożenia:</p> <p>W Polsce:</p> <p>Wsparcie wyjazdów rodzin w ramach lokalnych programów socjalnych (np. „Rodzina 500+” jako źródło finansowania turystyki społecznej).</p> <p>Tworzenie gminnych ośrodków rekreacyjnych z dofinansowaniem dla rodzin w trudnej sytuacji.</p> <p>Rozwój sieci dostępnych domów wczasowych na terenach wiejskich i przemysłowych.</p> <p>W Europie:</p> <p>Hiszpania (Andaluzja, Galicja) – rozwój turystyki socjalnej dla emerytów i rodzin pracujących sezonowo.</p> <p>Włochy (Południe, Sycylia) – wspieranie turystyki rodzinnej w regionach o wysokim bezrobociu.</p> <p>Europa Środkowo-Wschodnia (Węgry, Bułgaria, Rumunia) – promowanie dostępnych ośrodków wakacyjnych z komponentem edukacyjnym i proekologicznym.</p> <p>Ukraina i Mołdawia (w przyszłości) – odbudowa społeczna poprzez turystykę inkluzywną.</p> <p>ANCV - Strona główna Witamy w www.ancv.com</p>
<p>ŹRÓDŁO DOBREJ PRAKTYKI</p>	<p>Vacances pour tous – kolonie i wyjazdy rodzinne https://www.vacances-pour-tous.org Narodowa Agencja Bonów Wakacyjnych (ANCV) https://www.ancv.com</p>

Finansowane przez
Unię Europejską

NAZWA PRAKTYKI	Turystyka kulinarna zrównoważona
KRAJ WDROŻENIA	WŁOCHY
OBSZAR TEMATYCZNY	ESG – Environmental E (środowiskowy), Social (S), Społeczny
OPIS PRAKTYKI	<p>NA CZYM POLEGA PRAKTYKA:</p> <p>Turystyka kulinarna zrównoważona to forma podróżowania, która łączy doświadczenie kulinarne z troską o środowisko i lokalne społeczności. Praktyka wdrożona w regionie Emilia-Romania – znanym z bogatych tradycji kulinarnych i rolniczych – koncentruje się na Szlaku Slow Food, promującym produkty regionalne, sezonowe i tworzone w duchu „dobrze, czysto, sprawiedliwie” (filozofia Slow Food).</p> <p>Główne założenia praktyki:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ promocja lokalnych tradycji kulinarnych i wiedzy o żywności, ▪ wsparcie ekologicznych, rodzinnych gospodarstw rolnych i rzemieślników spożywczych, ▪ ograniczenie emisji związanych z transportem żywności, ▪ edukacja konsumentów i turystów, ▪ rozwój turystyki opierającej się na autentyczności i odpowiedzialności społecznej. <p>W JAKIM CELU PRAKTYKA ZOSTAŁA WDROŻONA:</p> <p>Praktykę zainicjowało i rozwija międzynarodowe stowarzyszenie Slow Food International we współpracy z lokalnymi partnerami – producentami, restauracjami, samorządami i organizacjami pozarządowymi. Region Emilia-Romania został wybrany jako wzorcowy ze względu na swoje kulinarne dziedzictwo, silne rolnictwo i społeczności pielęgnujące lokalne tradycje.</p> <p>JAKIE DZIAŁANIA PODJĘTO:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Utworzono Szlak Slow Food łączący gospodarstwa, małe wytwórnie, restauracje i punkty sprzedaży oferujące produkty z certyfikatem Slow Food Presidia. ▪ Organizacja warsztatów kulinarnych, wizyt edukacyjnych i degustacji – turyści poznają procesy produkcji sera Parmigiano Reggiano, octu balsamicznego z Modeny czy tradycyjnych makaronów. ▪ Promowanie sezonowych festiwali i jarmarków, np. dedykowanych lokalnym odmianom warzyw, rybam rzeczonym czy produktom wędzonym. ▪ Wspieranie rolnictwa regeneratywnego i ekologicznego, eliminującego stosowanie pestycydów i chemicznych nawozów. ▪ Rozwijanie sieci restauracji Slow Food – gotujących zgodnie z ideą lokalności i zrównoważenia.

Finansowane przez
Unię Europejską

	<ul style="list-style-type: none"> Stworzenie map i przewodników turystyki kulinarnej w regionie z rekomendacjami miejsc wspierających etyczne podejście do produkcji żywności. Edukacja mieszkańców i turystów w zakresie bioróżnorodności, odpowiedzialnej konsumpcji i dziedzictwa kulinarnego. <p>JAKIE PRODUKTY / EFEKTY OSIĄGNIĘTO:</p> <ul style="list-style-type: none"> Wzrost liczby turystów korzystających z oferty gastronomicznej opartej na lokalnych produktach – wg danych regionalnych nawet +30% w wybranych obszarach wiejskich. Rozwój ponad 200 partnerstw między producentami, restauracjami i podmiotami turystycznymi w regionie. Ochrona tradycyjnych gatunków i receptur – np. poprzez rejestrację kilkudziesięciu Presidia Slow Food, chroniących produkty zagrożone wygięciem. Zwiększona świadomość ekologiczna turystów – badania wskazują, że 70% uczestników warsztatów deklaruje zmianę nawyków żywieniowych. Wsparcie dla małych gospodarstw rodzinnych – wzrost ich przychodów i zatrudnienia dzięki turystyce kulinarnej. Wzmocnienie regionalnej marki kulinarnej – Emilia-Romania postrzegana jako destynacja jakościowej i odpowiedzialnej gastronomii.
<p>POWIĄZANIE DOBREJ PRAKTYKI Z CERTYFIKACJĄ</p>	<p>POWIĄZANIE DOBREJ PRAKTYKI Z CERTYFIKACJĄ</p> <p>Praktyka jest ściśle powiązana z certyfikacją Slow Food Presidia – międzynarodowym systemem oznaczeń promującym:</p> <ul style="list-style-type: none"> lokalne produkty o wysokiej jakości, etyczne i ekologiczne metody produkcji, ochronę bioróżnorodności i kultury kulinarnej. <p>ZAKRES CERTYFIKACJI:</p> <p>Dodatkowe systemy certyfikacyjne w regionie obejmują:</p> <ul style="list-style-type: none"> Bioagricert i ICEA – włoskie systemy certyfikacji rolnictwa ekologicznego, ECOLABEL EU – przyznawany niektórym obiektom noclegowym wspierającym turystykę kulinarną, Slow Food Travel – certyfikacja doświadczeń turystycznych zgodnych z wartościami Slow Food (autentyczność, niskie emisje, edukacja, lokalność). <p>Wymagane kompetencje:</p> <ul style="list-style-type: none"> znajomość zasad zrównoważonego rolnictwa i gastronomii, przestrzeganie standardów jakości i etyki produkcji, umiejętność edukowania i angażowania gości w świadomą konsumpcję, współpraca w ramach lokalnych sieci producentów i gastronomów.

Finansowane przez
Unię Europejską

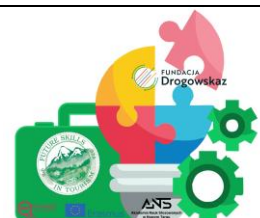
	<p>EFEKTY CERTYFIKACJI:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Większa rozpoznawalność i zaufanie do produktów i usług z certyfikatem Slow Food. ▪ Lepsza pozycja marketingowa certyfikowanych producentów i restauracji. ▪ Rozwój edukacyjnych form turystyki kulinarnej – np. kursów gotowania, „farming experience”, degustacji komentowanych. ▪ Ułatwiony dostęp do grantów, promocji i sieci międzynarodowej Slow Food. <p>DLACZEGO WARTO PRZENIEŚĆ PRAKTYKĘ NA INNE RYNKI?</p> <p>Model turystyki kulinarnej zrównoważonej oparty na wartościach Slow Food jest elastyczny i łatwo adaptowalny do różnych kontekstów kulturowych i geograficznych. Sprawdza się zarówno w regionach wiejskich, jak i miejskich, a jego wdrożenie:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wspiera lokalną gospodarkę, ▪ chroni tradycje i dziedzictwo kulinarne, ▪ redukuje emisje związane z transportem żywności, ▪ odpowiada na rosnące zainteresowanie turystów autentycznymi, odpowiedzialnymi doświadczeniami. <p>Potencjalne obszary wdrożenia:</p> <p>W Polsce:</p> <p>Podlasie, Roztocze, Małopolska, Dolny Śląsk – regiony z bogatą kuchnią lokalną i tradycjami rolniczymi.</p> <p>Kujawy i Wielkopolska – miejsca z rozwiniętym rolnictwem i możliwością organizowania szlaków kulinarnych.</p> <p>W Europie:</p> <p>Portugalia (Alentejo), Hiszpania (Galicja, Asturia) – kuchnie regionalne z silnym zapleczem małych producentów.</p> <p>Bałkany – duży potencjał ochrony lokalnych smaków i rozwijania turystyki edukacyjnej.</p> <p>Francja (Prowansja, Owernia) – możliwość budowania szlaków kulinarnych opartych na ekologii i bioróżnorodności.</p> <p>Źródło: Homepage - Slow Food Donation</p>
<p>ŹRÓDŁO DOBREJ PRAKTYKI</p>	<p>Home – Slow Food Emilia-Romagna https://www.slowfoodemiliaromagna.it</p> <p>Homepage – Slow Food International https://www.slowfood.com</p>

NAZWA PRAKTYKI	Turystyka regeneracyjna – przykład TUI Field to Fork Greece na Krecie
KRAJ WDROŻENIA	GRECJA
OBSZAR TEMATYCZNY	ESG – ESG (Environmental, Social, Governance) – ze szczególnym naciskiem na środowisko i społeczność lokalną.
OPIS PRAKTYKI	<p>NA CZYM POLEGA PRAKTYKA: Praktyka polega na łączeniu turystyki z regeneracyjnym rolnictwem i wsparciem społeczności lokalnych poprzez wspólne działania z mieszkańcami, edukację ekologiczną oraz promocję lokalnych produktów. Projekt „TUI Field to Fork Greece”, realizowany na Krecie, koncentruje się na zrównoważonej produkcji oliwy z oliwek, odnowie gleb i sadzeniu drzew, a także angażowaniu turystów w działania środowiskowe i edukacyjne.</p> <p>W JAKIM CELU PRAKTYKA ZOSTAŁA WDROŻONA? Główne cele praktyki:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ redukcja emisji CO₂ i poprawa stanu środowiska, ▪ wsparcie lokalnych producentów i ich transformacji w kierunku rolnictwa regeneracyjnego, ▪ integracja turystów z lokalną kulturą i naturą, ▪ promocja zdrowych, lokalnych produktów i zrównoważonego stylu życia. <p>Inicjatywę realizują wspólnie:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ TUI Care Foundation – filantropijne ramię grupy TUI, ▪ Futouris – organizacja non-profit wspierająca zrównoważoną turystykę, ▪ lokalne wspólnoty i producenci z Krety. <p>Celem była transformacja turystyki z pasywnego konsumpcjonizmu w aktywne działanie na rzecz środowiska i lokalnych społeczności.</p> <p>JAKIE DZIAŁANIA PODJĘTO:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Wdrożenie regeneracyjnych praktyk rolniczych u lokalnych producentów oliwy (m.in. kompostowanie, agroleśnictwo, sadzenie drzew oliwnych, redukcja chemikaliów). ▪ Organizacja warsztatów dla turystów, obejmujących: <ul style="list-style-type: none"> • sadzenie drzew, • degustacje oliwy i produktów lokalnych, • wizyty na farmach i pokaz tradycyjnego tłoczenia oliwy. ▪ Szkolenia dla rolników z zakresu zrównoważonego rolnictwa, marketingu i zarządzania jakością. ▪ Promowanie krótkich łańcuchów dostaw – lokalna żywność trafia bezpośrednio do hoteli, restauracji i sklepów. ▪ Edukacja środowiskowa i kulturowa dla gości, w tym dzieci i młodzieży – poprzez gry terenowe, aplikacje i interaktywne prezentacje. ▪ Współpraca z hotelami wspierającymi inicjatywę przez promowanie wycieczek ekologicznych i zakup lokalnych produktów. <p>JAKIE OSIĄGNIĘTO PRODUKTY / EFEKTY:</p>

Finansowane przez
Unię Europejską

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Posadzono tysiące drzew oliwnych w regionie jako forma sekwestracji CO₂ i odbudowy ekosystemu. ▪ Udział ponad 1000 turystów rocznie w działaniach edukacyjnych i regeneracyjnych. ▪ Wzrost dochodów lokalnych producentów – m.in. dzięki wzrostowi zainteresowania „oliwą regeneracyjną” oraz współpracy z hotelami. ▪ Wzrost świadomości ekologicznej wśród rolników i turystów – 80% uczestników zadeklarowało zmianę nawyków żywieniowych i konsumpcyjnych. ▪ Poprawa stanu gleb i ograniczenie zużycia pestycydów na farmach objętych programem. ▪ Wzrost rozpoznawalności regionu jako destynacji turystyki odpowiedzialnej i „climate-positive”.
<p>POWIĄZANIE DOBREJ PRAKTYKI Z CERTYFIKACJĄ</p>	<p>POWIĄZANIE DOBREJ PRAKTYKI Z CERTYFIKACJĄ</p> <p>Choć sama inicjatywa „TUI Field to Fork” nie opiera się na jednej konkretnej certyfikacji, współpracuje z partnerami i wdraża standardy uznane w międzynarodowym ekosystemie ESG i turystyki zrównoważonej.</p> <p>ZAKRES CERTYFIKACJI:</p> <p>Stosowane certyfikacje i standardy obejmują m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ GSTC (Global Sustainable Tourism Council) – ramy oceny zrównoważonej turystyki, stosowane przez TUI w wyborze partnerów i ocenie wpływu. ▪ Certyfikaty produktów rolnych: <ul style="list-style-type: none"> • BIO Hellas – certyfikacja rolnictwa ekologicznego w Grecji, • Olive Oil Certification – oznaczenia jakościowe i ekologiczne dla producentów oliwy. ▪ CSR i ESG reporting – inicjatywa jest częścią raportowania niefinansowego w ramach działań TUI Group. <p>Wymagane kompetencje:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wiedza o rolnictwie regeneracyjnym i zrównoważonym łańcuchu dostaw, ▪ zdolność do edukowania turystów i prowadzenia warsztatów, ▪ umiejętność współpracy międzysektorowej (NGO, turystyka, rolnictwo, edukacja), ▪ znajomość zasad certyfikacji ekologicznej i zarządzania jakością. <p>EFEKTY CERTYFIKACJI:</p> <p>Efekty certyfikacji i pracy zgodnej z wytycznymi ESG:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Lepszy dostęp do partnerstw, grantów i finansowania. ▪ Wzrost zaufania klientów do działań TUI w zakresie turystyki odpowiedzialnej.

Finansowane przez Unię Europejską

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Standaryzacja procesu i możliwość mierzenia wpływu (np. redukcja emisji CO₂, liczba przeszkolonych rolników, poziom bioróżnorodności). ▪ Certyfikacja produktów pozwala producentom zwiększyć zyski i eksportować swoje produkty pod rozpoznawalną marką „zrównoważonej oliwy z Krety”. <p>DLACZEGO WARTO PRZENIEŚĆ PRAKTYKĘ NA INNE RYNKI?</p> <p>Model turystyki regeneracyjnej, który łączy działania prośrodowiskowe, wsparcie lokalnych społeczności i edukację gości, jest uniwersalny i skalowalny.</p> <p>Sprawdza się szczególnie w regionach:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ silnie związanych z rolnictwem, ▪ atrakcyjnych turystycznie, ▪ zagrożonych erozją gleb, suszą lub monokulturą upraw. <p>Potencjalne obszary wdrożenia:</p> <p>W Polsce:</p> <p>Małopolska i Podkarpacie – turystyka wiejska i sadownictwo,</p> <p>Kujawy i Lubelszczyzna – regiony z intensywną produkcją rolną, które mogą przejść w stronę regeneracji,</p> <p>Kaszuby i Pomorze – idealne do tworzenia szlaków agroekologicznych i edukacyjnych.</p> <p>W Europie:</p> <p>Hiszpania (Andaluzja) – turystyka oliwna i odbudowa zdegradowanych gleb,</p> <p>Włochy (Sycylia, Apulia) – łączenie tradycji upraw z turystyką kulturową,</p> <p>Chorwacja, Czarnogóra – potencjał w agroturystyce regeneracyjnej.</p> <p>Poza Europą:</p> <p>Meksyk, Indonezja, Maroko – miejsca łączące rolnictwo, turystykę i potrzebę adaptacji do zmian klimatu.</p>
<p>ŹRÓDŁO DOBREJ PRAKTYKI</p>	<p>Futouris – TUI Field to Fork Greece https://www.futouris.org/en/project/tui-care-foundation-field-to-fork-greece TUI Care Foundation https://www.tuicarefoundation.com</p>

